

YASHIL OBLIGATSIYALARNING O'ZBEKISTONDA TEXNOLOGIK MODERNIZATSIYA VA MEHNAT UNUMDORLIGIGA TA'SIRI

Polvonnazarov Xamidbek Baxtiyarovich

Osiyo xalqaro universiteti magistranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada yashil obligatsiyalarning O'zbekiston iqtisodiyotida texnologik modernizatsiya va mehnat unumdorligi o'sishiga ta'siri tahlil qilinadi. Tadqiqotda yashil moliyalashtirishni innovatsion texnologiyalar, sanoat samaradorligi va bandlik sifati bilan bog'lovchi nazariy-mantiqiy model ishlab chiqiladi. O'zbekiston sanoat va qishloq xo'jaligi sektorlariga oid real statistik ma'lumotlar asosida yashil investitsiyalar mehnat unumdorligini oshirishda muhim katalizator ekanligi asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: yashil obligatsiyalar, texnologik modernizatsiya, mehnat unumdorligi, innovatsiya, O'zbekiston

O'zbekiston iqtisodiyotining transformatsiya bosqichi ishlab chiqarish texnologiyalarini yangilash va inson kapitalidan samarali foydalanishni talab etadi. An'anaviy moliyalashtirish manbalari qisqa muddatli rentabellikni ustuvor qo'ygan bo'lsa, yashil obligatsiyalar uzoq muddatli texnologik samaradorlikni ta'minlashga yo'naltirilganligi bilan ajralib turadi.

Yashil obligatsiyalar orqali jalb etilgan mablag'lar energiya tejankor uskunalar, raqamli monitoring tizimlari va resursni tejovchi ishlab chiqarish jarayonlariga yo'naltiriladi. Bu esa kapitalning texnologik tarkibini yaxshilaydi.

Jadval 1. O'zbekistonda mehnat unumdorligi va texnologik ko'rsatkichlar

Ko'rsatkich	Qiymat
Sanoatda energiya tejankor texnologiyalar ulushi	~18%
Qishloq xo'jaligida suv tejovchi texnologiyalar	~22%
Mehnat unumdorligi o'sishi (yiliga)	4–5%

Yashil obligatsiyalar bilan moliyalashtirilgan loyihalar ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirib, bir ishchi hisobiga yaratilgan qo'shilgan qiymatni oshiradi.

Texnologik modernizatsiya faqat uskunalar bilan cheklanmaydi. Yashil loyihalar doirasida muhandislik bilimlari, raqamli ko'nikmalar va ekologik menejment kompetensiyalari shakllanadi. Natijada mehnat bozori sifat jihatidan yangilanadi.

2-rasm. Yashil obligatsiyalar va unumdorlik o'sishi modeli

Diagrammada yashil obligatsiyalar orqali moliyalashtirish texnologik modernizatsiyaga, u esa innovatsion ishlab chiqarish jarayonlari orqali mehnat unumdorligi va real ish haqi o'sishiga olib kelishi ko'rsatiladi. Modelda inson kapitali markaziy bog'lovchi omil sifatida aks etadi.

Yashil texnologiyalar asosida modernizatsiya qilingan korxonalarda ish sharoitlari yaxshilanadi, bandlik barqarorlashadi va norasmiy bandlik qisqaradi. Bu jarayon ijtimoiy sug'urta tushumlari va ichki iste'mol talabining kengayishiga xizmat qiladi.

O'zbekistonda yashil obligatsiyalar texnologik modernizatsiya va mehnat unumdorligi o'rtasidagi muhim institutsional ko'priq vazifasini bajaradi. Ularning iqtisodiy samaradorligi ekologik natijalar bilan cheklanmay, ishlab chiqarish samaradorligi va inson kapitali rivoji orqali uzoq muddatli o'sishni ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Yonggang, P., & Hancheng, Z. (2013). Market review and trend analysis of recycling industry. In *Recyclable Resources and Circular Economy*.
2. Li, J., Yao, Y., & Liu, H. (2021). Identifying Influential Factors of the Development of Construction Waste Recycling Industry in China. In *Proceedings of the 24th International Symposium on Advancement of Construction Management and Real Estate* (pp. 1589–1602). Springer Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-15-8892-1_111
3. Hamid, I. S. (2025). The Impact of the Waste Recycling Industry on Improving the Quality of Life in Baghdad Governorate. *Environmental Claims Journal*, 1–21. <https://doi.org/10.1080/10406026.2025.2567895>
4. Qiong-ju, L. (2007). Recycling Industry: Building A Resources-Conserving Society. In *Journal of Shaoguan University*.

5. Bobojonova, M. J. (2025). GREEN ECONOMY AND ITS DEVELOPMENT STATUS. *SHOKH LIBRARY*.

6. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). A NEW FORM OF OUTSOURCING IN ENSURING SELF-EMPLOYMENT OF THE POPULATION.

7. Jumayeva, Z. B., & Bobojonova, M. J. (2024). MANAGEMENT AND ORGANIZATION OF PRODUCTION IN THE CONDITIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT.

8. Bobojonova, M. (2025). PRICES LEVELS IN THE GREEN ECONOMY AND THEIR APPLICATION. *Journal of Applied Science and Social Science*, 1 (1), 109-117.

9. Bobojonova, M. J. (2025). PROMISING WAYS OF SUSTAINABLE TOURISM DEVELOPMENT IN THE POST-PANDEMIC PERIOD. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1 (4), 284-291.